

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opus pulcherrimu[m] de tribus vsitatis christianoru[m]
actibus: oratione videlicet: ieiunio [et] elemosyna**

Guntherus <Parisiensis>

Basilee, 1507

VD16 G 4140

Capitulu[m] secu[n]du[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30791

Luce' 22. Tunc utiq; cū illud impletum fuerit qđ dicit saluator: Ut edatis et bibatis in mensa mea: ut edere ad esuriē/et bibere ad sitim iusticie referatur.

Liber decim^o de tribus reliq; petitionibus.

Quinta petitio de remissioe debitorum: Cap. primum.

Sanctificato igitur nomine patris in nobis: postq; eum nobis vltimo regē asscuiim^o: voluntatē eius fieri optauim^o: q̄tidianū panē q̄ in eius seruitio pascemur accepim^o: nulla supesse videbat̄ occasio/cur iam nris vlteri^o molestaret̄ offensis. Nam certe nequissimū est/eū cui^o optimā famam accepis: cui^o te dominio sponte subieceris: volūtatē ei^o fieri postulaueris/et ipse facere pmiseris: a q̄ q̄tidiani victus alimonia ipetraueris: recidiua denuo puocare iniuria. Sed q; nec infās vni^o diei sine pctō viuere pōt sup terrā: et iust^o septies in die cadit et resurget: resurgere aut̄ nō pōt nisi p remissionem pcti: ideo necessario in hac ip̄a ozone subiectū est:

Capitulum secūdu.

Adimitte nobis debita nra. Debitoꝝ i sc̄ptur; diuersa genera repim^o: et ideo de q̄ genere hic agat̄ q̄rē dū ē. Est em̄ debitū ex tractu: debitū ex officio: debitū nature;

debitū iusticie: debitū pietatis: debitū honestat;: debitū necessitat;: debitū gr̄e: debitū culpe: Debitū ex tractu est: qđ qđ ali; tenet ad aliqd dādū vel faciēdū/ex vtriusq; consensu. Hoc genere debiti/ tā deo q̄s hoī soleim^o obligari. Deo q̄ppe obligamur: cū sub eius p̄ntia q̄ nusq; deest: et iō nil p̄t ignorare/ p ei^o amore nos aliq̄ daturōs facturos ve pmittim^o. Daturōs q̄dē: quēadmodū fecit Zache^o/qđ dimidiū bonoꝝ suoꝝ se paupib^o daturū pmisit. Facturos aut̄: ut hi qđ vlt^o p̄tinentiā seruare/vlt aliq; ferias ieiunare/vel limina sanctorū visitare/vl etiā omnino sc̄lo renūciare puatim vl publice pollicent̄. Hoī aut̄ obligamur: quēadmodū in stipulationib; fieri soler: cū alio stipulante/alius se daturū aliqd facturum ve pmittit: s̄ mō: Meui: in calendis ianuarijs centū aureos dare spōdes: Spōdeo: Dab: Dabo. Promittis: Promitto. Quod q̄ inter hoies ex vtriusq; consensu tractū est/ cōtrarioꝝ cōsensu dissolui potest. Qđ aut̄ deo pmissū est: si rationabiliter impleri pōt/ de^o nō dimittit/ nisi fiat aliud eq̄ bonum vl meli^o: cū scriptur; sit in psalmo: Clouere et reddere dño deo v̄ro. Sed neq; vt dimittat ab ip̄o petendū ē: qm̄ h̄cēt nre leuitat; et incōstātie, ip̄m velle habere fauorē. Debitū ex officio est id/ qđ faciendū tenet qđ

De tribus reliquis petitionibus Fo. xliij

per exigentia persone quā gerit. i. qd̄ eū facere oportet s̄m sue persone dignitatē. Officiū em̄ est p̄gru^o act^o persone sc̄dm mores et instituta ciuitat̄. Hui^o debiti varietatē sat̄ copiose determinauit ap̄ls: diuersarū personarū designās officia/ cū dixit: Viri diligite vxores v̄ras: muleres subdite estote v̄tris v̄ris: Filij obedite parētib^o v̄ris: p̄res nolite ad iracundiā puocare filios v̄ros: Serui obedite dñis v̄ris: et vos dñi remittite eis minas: scientes qm̄ vnus est dñs v̄r et illoꝝ. Et alibi idē ap̄lus: Qui p̄est in sollicitudine: q̄ exhortat̄ in exhortādo. Et item: Nemini quicq̄z debeatis/ nisi vbi inuicē diligat̄. Hoc q̄z genere debiti: tam deo q̄z hoī frequenter obligamur. Deo qd̄/ vt ei q̄sq̄ sc̄dm ordinem sue dignitatis debitū reddat obsequium. hoī hō/ vt in ipsos hoīes p̄ q̄litate personarū p̄digna/ dimpleantur officia. Hoc q̄ genus debiti deus qd̄ nec dimittit/ nec vt dimittat rogādus est: ne videat̄ auctoz magne cuiusdā enormitatis/ si sua sibi negari patiat̄: cū saluator in euāgelio dicat: Reddite q̄ sunt dei deo. Sed nec illud a deo petēdū ē/ vt liceat nobis debituz primo denegare officii: qm̄ h̄ esset eū nob̄ in subuersiōe eq̄ et boui p̄sentire. Ex eq̄ si qd̄ et bono descendit/ vt q̄libz primo suo debitū regular̄ p̄ueniēte reddat offici

um. Debitū nature ē id/ qd̄ exigit naturā ieuitabili necessitate: veluti vt om̄e genituz necessario moriat̄. Un̄ et is q̄ iā mortuus est/ nature debituz s̄ exoluuisse. Hoc ergo debito nec deo nec hoī/ s̄ tm̄ nature obligamur: nisi forte idcirco deo dixeris obligatos: qz nature quā ipse/ p̄didit sum^o obnoxij. Quā p̄pter nec hō dimittere p̄t: nec vt dimittat eū rogari necesse ē: De^o aut̄ cui nihil ē impossibile/ dimittere qd̄dē possz: s̄ vt dimittat rogari nō debet: qm̄ h̄ esset eū vim facere nature: et sue ordinationi ire p̄riū. Nemo itaqz a deo petere debz vt absoluat̄ a debito naturali. i. vt nō esuriant nō sitiant/ nō lassescant: n̄ deniqz moriant̄: s̄ illō q̄libz obnoxie flagitare debet/ vt illa alia patiē et caute excipiat: hāc hō vltimā felicis expectet: Est et aliō debitū nature/ nō tā in necessitate q̄z regularitate p̄sistēs: qd̄ nec de^o dimittit nec hō dimittere p̄t: nec vt dimittat h̄ vel ille rogād^o ē. Hoc aut̄ in duo mēbra distinguit̄. Unū est vt fiat illō qd̄ natura fieri iubet: veluti p̄prie p̄lis educatio: vel q̄ huiusmodi sūt: qd̄ adō naturale ē/ vt om̄e gen^o aiant̄ ad illō teneat̄. Alterū hō ē: vt id qd̄ nature vsus exigit/ naturali etiā ordie fiat: vt ē diuersoz sexuū i eadē natura carnal^o et ordiata cōmixtio: nō at̄ eiusdē sex^o i eadē natura/ vl^o diuersoz etiā sexuū i diuersis na

Eph. 5. 7. 6.

Roma. 12.

Roma. 13.

Matth. 22.

Leuit. 20.

turis: quoz vtrūq; adeo detestabile est: vt in veteri testamēto etiā morte corpis puniat: di cente sc̄ptura: Qui coierit cum masculo v̄l etiā cū iunēto morte moriat: lapidib; obruent eū. Debitū iusticie est id qd̄ exigit iusticia. i. qd̄ fm̄ iusticiam fieri oportet: veluti vt cuiq; ius suū tribuas: videlicet deo/ tibi z p̄ximo. Deo/ vt eū colas: tibi/ vt recte viuas: primo/ vt eū tāq; reip̄m diligas. Iusticia tm̄ ē cōstans z p̄petua voluntas/ ius suū cuiq; tribuens. Hoc debitū iusticie deo nō dimittit: nec rogari vult vt dimittat: qm̄ h̄ diuine pro: sus eēt cōtrariū equitati. Si enim deo supplices vt cōcedat tibi v̄l ip̄m cōtemnere v̄l prauē viuere/ v̄l primū non amare: imprudent̄ q̄dem agis: tale qd̄ ab eo petens/ qd̄ si ipse cōcederet/ deo nō esset. S; nec vllus hoīm hoc debitū relaxare p̄t: q̄ppe cū tā ex moralibus legis p̄ceptis/ q̄z ex euāgelio descēdat: in q̄b; nulla p̄t admitti dispensatio. Temporalia q̄z q̄ iure deo debent: vti sūt decime z oblatōes: si solui possunt/ deus nec dimittit/ nec recte rogatur vt dimittat: q̄ppe cū ad salutē solutis p̄tineat ea p̄solui. Que aut̄ hō hoī tēpalia debet ex vtriusq; p̄sensu dimitti p̄t: qm̄ licet cuiq; renunciare iuri suo/ dūmō is q̄ dimittit nō cūueniat aut cogat. Debitū q̄z pietat̄/ qd̄ ē p̄dolere miser/ la

borantib; subuenire: z debitū honestatis/ qd̄ est maiori cedere/ seniorē venerari: z debitum necessitatis in p̄uidētia rerum illaz q̄bus eget vsus: z debitū gratie/ qd̄ est i memoria z recōpensatiōe collati b̄nificij/ in q̄ntū p̄solui p̄t: nec deo dimittit: nec hō dimittit p̄t: nec vt dimittat hic vel ille rogandū est: qd̄ nō eēt aliud nisi nobis in vitium aut culpā p̄bere cōsensum. Sūt itē alia diuersi generis debita/ q̄ in his reb; attendunt q̄ fieri debent: q̄lia sunt virtutum opa: de q̄b; oib; fm̄ p̄dictoz rationē argumentari licet: nullū illoz oīm ad hanc petitionē pertinere. Quapropt̄ qd̄ sit illud debitū qd̄ hac petitione postulam; v̄l vigilant̄ inquirendū est. Videt̄ itaq; nob̄ de debito culpe tm̄ hic agi: qd̄ q̄le sit intuemur. Debitū igit̄ culpe nil aliud esse videt̄ nisi cōtemp̄tū z transgressio alioz d̄bitoz. i. omissio rerū illaz que recte fieri debuerūt. Cū em̄ boni operis debitū minime p̄soluit: cū id qd̄ fieri oportebat negligit: cū illd̄ qd̄ ex cōtractu deo v̄l homini p̄missum est nō reddidit/ dignitas officij nō implet: nature rō nō seruat: regula iusticie nō tenet: pietatis z honestatis aliarūq; virtutū opa nō agunt: collati b̄nificij gratia nō habet: ex hoz omnium cōtemptu p̄nicioso quodā debito grauius obligamur: qd̄ nō aliud q̄ culpa/ vel si ita

malueris petm̄ siue delictū est.
Peccatū q̄ppe siue delictū nil
aliū esse credit/ nisi boni qd̄ ad
esse v̄l fieri oportebat remotio.

Luce. 7. Hoc est illud debitū qd̄ duobz
debitoribz nō habentibz vñ red
derent/ euāgelicus ille fenera
tor dimisit: in parabola quā p
posuit dñs phariseo. Hoc er
go debitū culpe ex alioz negle
ctu z trāsgressiōe cōtractū/ no
bis a deo postulam⁹ dimitti: cū

Matth. 6. Dimitte nobis debita
nostra: sicut z nos dimittimus
debitoribz nr̄is. Attende condi
tionē/ formā sponsiōis intelli
ge. Si em̄ culpārū debita nob
a patre celesti cupim⁹ relaxari/
necesse est z nos alijs ea que in
nos peccauerūt ex corde dimit
tere: quēadmodū idē saluator

Matth. 6. in euangelio dicit: Si em̄ non
dimiseritis fratribz v̄ris: nec pa
ter vester celestis dimittet vob
peccata vestra. Cauendū etem̄
yalde est ne illud q̄ cōtra nos

Matth. 18. dictū inueniat: Serue neqz oē
debitū dimisi tibi/ qm̄ rogasti
me: Nōne ḡ oportuit z te misereri
cōserui tui/ sicut z ego tui mi
serus sum. Huic q̄nte petitiōi
spūs cōsiliij rectissime coaprat:
qm̄ p̄siliū optimū est dimittere
alijs/ vtz de⁹ tibi dimittat: quē
admodū saluator in euāgelio
monet ita dicens: Dimittite z di
mittet vobis. Un̄ z idē salua
tor beatos p̄dicat eos q̄ p̄secu
tionē patiunt̄ p̄ iusticiāz: qm̄
ip̄oz est regnū celoz. Habent

Luce. 6. Dimittite z di
mittet vobis. Un̄ z idē salua
tor beatos p̄dicat eos q̄ p̄secu
tionē patiunt̄ p̄ iusticiāz: qm̄
ip̄oz est regnū celoz. Habent

em̄ copiosā dimittēdi materiā:
ac p̄ hoc dimissis sibi peccatis:
regnū celoz qd̄ dimittentibz p
missum est/ facili cōpēdio pos
sunt adipisci. Sed qz etiā post
peccatoz dimissionē nō cessat
temptatio: s̄ qm̄qz fortior inua
lescit: iō dimissis iam peccatis
orandū est: nō vtiqz vt ampli⁹
nō temptemur: hoc em̄ homini
in carne posito cōtingere non
pōt/ sed ne temptatiōi subcūba
mus: z p̄ cōsensum culpe in ip
sam introeam⁹. Un̄ z talis se
quitur petitiō.

Sexta petitiō:

Que ne nos inducas in tē
ptationē. Inducit de⁹ i
tēptationē: nō inuitum
ac reluctantē ad culpā impellē
do: sed ignauo z negligenti/ re
sistēdi gratiam subtrahendo.
Dimis aut̄ p̄batio hoīs/ v̄l est
ad p̄bandū/ v̄l ad docēdū/ vel
ad nocēdū. Que est ad p̄ban
dū/ v̄l a deo fit/ v̄l a p̄ximo. A
deo qd̄: quēadmodū tempta
uit de⁹ abrahā: nō vt q̄lis erat
p̄bando agnosceret/ sed vt eū
p̄babilē alijs demonstraret. Ta
le est z illud qd̄ dicit moyses ad
filios isrl̄: Temptat vos de⁹ vt
sciat/ vt sciat. i. vt vos ip̄os com
moneat/ et alios scire faciat/
vtrū timor ei⁹ in vob̄ sit/ z am
buletis in v̄is eius. Teptat eti
am a p̄ximo ad p̄bandū tribus
modis: v̄l vt q̄lis sit ei innoce
scat/ v̄l ip̄m cōmoneat/ v̄l alijs

Gen. 22.

Deut. 15.